

Jakt av vilt eller slakt av tamt

av

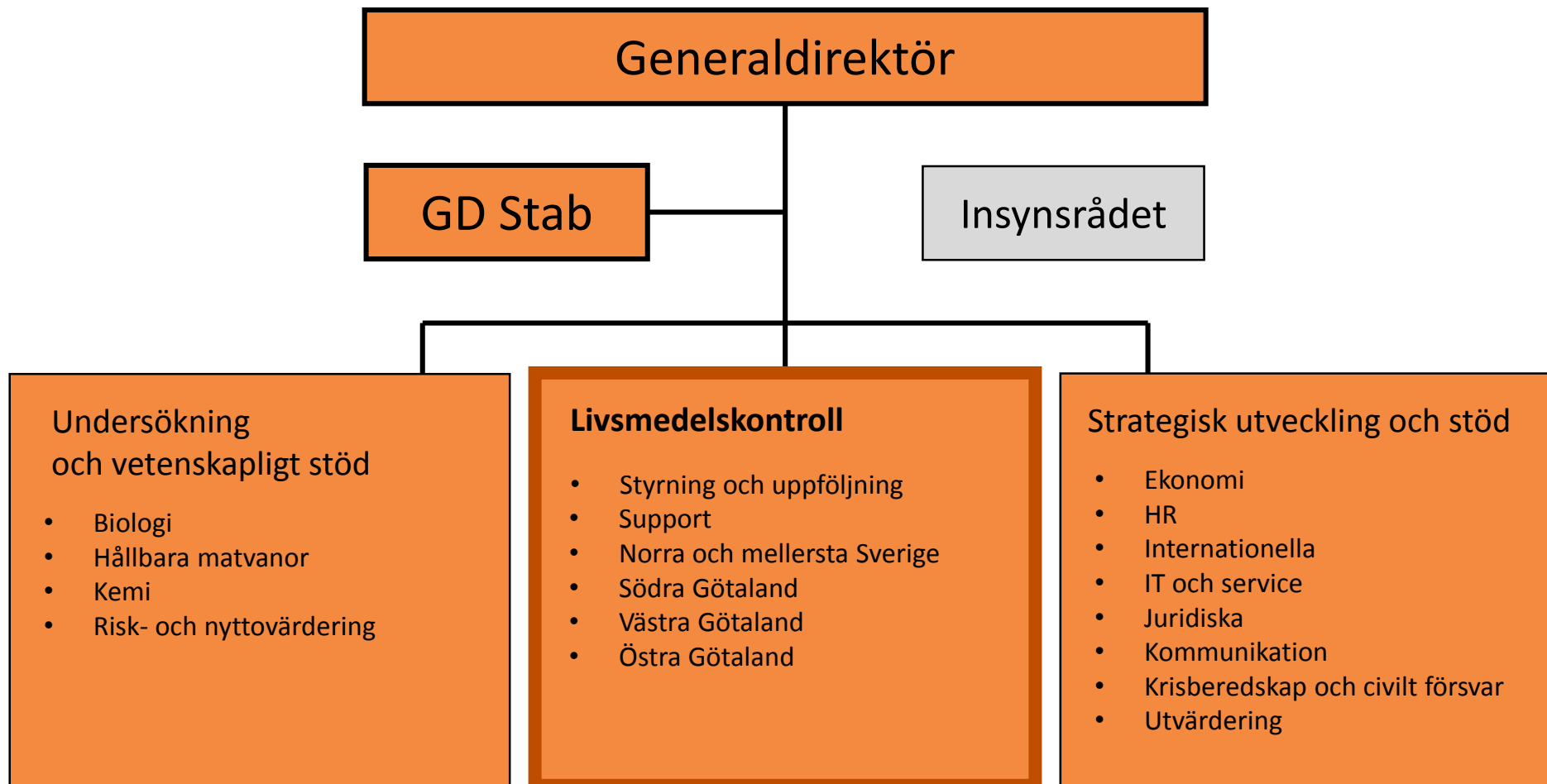
Daniel Kardell

Arja Helena Kautto

Vad är vilt – vad är tamt?

Seminarium den 6 november 2018 vid
Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien
Stockholm

Livsmedelsverkets organisation

EU-gemensam livsmedelslagstiftning

Syfte:

”att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel...”

Artikel 1.1 i förordning (EG) nr 178/2002

EU-lagstiftningen om livsmedelshygien -animaliska livsmedel-

Hygienregler för produktion av livsmedel av animaliskt ursprung, bl.a. kött av:

- Tama hov- och klövdjur,
- Frilevande vilt (stor- och småvilt) samt
- Hägnat vilt

Förordning (EG) nr 853/2004

EU-lagstiftningen om kontroll -animaliska livsmedel-

- kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd,

Förordning (EG) 882/2004

- särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung,

Förordning (EG) 854/2004

Olika krav för olika kategorier djur

	Tama hov- och klövdjur	Hägnat vilt	Frilevande vilt
Slakt/jakt	Slakt vid ett slakteri (OBS. <i>Bison</i> slakt på gården)	Slakt vid ett slakteri eller på gården	Jakt
Information från livsmedelskedjan	Ja	Ja	Nej
"Viltintyg"	Nej	Nej	Ja ("ersätter" delar av AMI och PMI)
Besiktning före slakt (Ante Mortem Inspektion)	Ja	Ja	Nej
Köttbesiktning efter slakt (Post Mortem Inspektion)	Ja, i ett slakteri	Ja, i ett slakteri	Ja, i en vilthanteringsanläggning

Förordning (EG) nr 853/2004 och förordning (EG) nr 854/2004

Vad är ”tama hov- och klövdjur”?

1.2 Tama hov- och klövdjur

”nötkreatur (inklusive vattenbuffel och bison), svin, får och getter samt tama hästdjur”

Bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004

Användningen av begreppet ”nötkreatur” kan uppfattas missvisande.

På engelska - *“domestic bovine (including Bubalus and Bison species)...”*.

“Bison species” – Amerikansk (bisonoxe) och europeisk bison (visent)

Enligt EU-kommissionens vägledning för tolkning och implementering av 853/2004 omfattas bl.a. jak och zebu.

Slakt av svårhanterliga nötkreatur

- **Arter av bison** får i vissa fall slaktas på "gården".
- Gäller inte highland cattle, jak, vattenbuffel eller andra presumtvt svårhanterliga nötkreatur.
- Finland försökte anta nationella regler om slakt på "gården", men fick nej.
- Livsmedelsverket verkar och har verkat för en ändring av EU:s livsmedelslagstiftning. Utan framgång.

Vad är "hägnat vilt"?

1.6 Hägnat vilt

*"hägnade strutsfåglar och hägnade landlevande däggdjur, dock inte de som avses i punkt 1.2"
(dvs. inte tama hov- och klövdjur)*

Bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004

- Inom EU betraktas semi-domesticerade renar som hägnat vilt.
- Ren och struts tydligt hägnat vilt och slaktas enligt reglerna om hägnat vilt.
- Arter av bison får under vissa förutsättningar slaktas enligt de regler som gäller hägnat vilt, trots att de inte utgör hägnat vilt.
- Hägnat vilt i hägn som inte kan betraktas frilevande enligt definition

Vildsvinskorsningar är hägnat vilt

- Korsningsdjur, hybrider, klassificeras som renrasiga av en specifik art efter fyra generationers avel med renrasigt faderdjur. (Rådets förordning (EG)nr 338/97 om skyddet av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem)
- Korsningar av vildsvin/tamsvin som hålls i hägn godkänt av Länsstyrelsen kan betraktas som hägnat vilt.
- Kan besiktigas och avlivas på gården som hägnat vilt.
- Slaktkropparna skickas till ett slakteri som är godkänt för slakt av hägnat vilt.
- Dessa djur kan inte betraktas som frilevande vilt och kan inte slaktas vid en VHA.

Djurparksdjur

- Hägnat vilt, slaktas i ett slakteri godkänt för slakt av hägnat vilt
- Förutsättningar
  - Djurparken registrerad som foderföretagare
  - Levandedjursbesiktning
  - Information från livsmedelskedjan (obs. vet.med preparater)
  - Enbart hov-och klövdjur kan avlivas vid hägnet
- Samma för förevisningshägn och cirkus

Vad är "frilevande vilt"?

1.5 Frilevande vilt

***"— vilda hov- och klövdjur samt hardjur och landlevande däggdjur som är föremål för jakt i syfte att användas som livsmedel och anses vara frilevande vilt enligt tillämplig lagstiftning i den berörda medlemsstaten, däribland däggdjur som lever fritt inom ett inhägnat område under liknande förhållanden som vilda djur, och
— frilevande vild fågel som är föremål för jakt i syfte att användas som livsmedel."***

Bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004

Frilevande vilt i hägn

Inhägnade landlevande däggdjur är att betraktas som frilevande vilt om de:

- i hägnet lever fritt under liknande förhållanden som vilda djur,
- de jagas i syfte att användas som livsmedel och
- anses vara "frilevande vilt" enligt nationell rätt.

Livsmedelsverkets bedömning

Landlevande däggdjur som lever fritt i hägn bör betraktas som frilevande vilt om:

- djurslaget finns vilt i den svenska faunan
- hägnet är godkänt av länsstyrelsen och storleken på hägnet och biotopen i detsamma är anpassad till djuren så att det under vegetationsperioden inte råder brist på föda,
- djuren är föremål för jakt enligt de jaktmetoder som uppfyller kraven i jaktlagen, jaktförordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt.

Ur Livsmedelsverket vägledning *Jägarens direkta leveranser av små mängder vilt och kött av vilt*

Någonting hände år 2016

- Jordbruksverket gjorde bedömningen att verkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2012:27) om slakt och annan avlivning av djur inte var tillämpliga avseende visenterna i ett visst hägn.
- Fram till dess tillämpades föreskrifternas krav gällande "nötkreatur" = ej jakt för livsmedelsändamål.
- Livsmedelsverket valde därmed att ompröva bedömningen att visenter alltid utgör tama hov- och klövdjur ("nötkreatur").

Nuläget

Livsmedelsverkets perspektiv

- Djur kan enligt livsmedelslagstiftningen betraktas som "frilevande vilt" endast i de fall de jagas
- Nationell jakt- respektive djurskyddslagstiftning styr
- Hanteras idag från fall till fall.
- Primärproducenternas rättsäkerhet?
- Kontrollpersonalens arbetsmiljö?

Livsmedelsverkets perspektiv

Instruktion för Livsmedelsverket:

”1 § Livsmedelsverket har som förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor till uppgift att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor.”

- Vår kontroll måste vara likvärdig och effektiv
- Vår kontroll måste vara rättsäker och konsekvent.

Myndighetsroller i riskhantering

- Riskhantering inom livsmedelskedjan leds av två behöriga myndigheter: Jordbruksverket och Livsmedelsverket
- Tolkningsföreträde och föreskriftsrätt för nationella regler
- Naturvårdsverket reglerar jakten nationellt (beroende uppstår)
- Vetenskapligt stöd: SCAW, SLU, SVA (riskvärdering djurpopulationer), Folkhälsomyndigheten (riskvärdering humanpopulationer med SLV)
- Kontroll genomförs av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, kommuner

Framtidens lösningar

Behövs ett klargörande av förutsättningarna för

- jakt/avlivning på distans av djur i vilthägn (jakt- och djurskyddslagstiftningen).
- vilka djur betraktas som "frilevande vilt" i Sverige
- kriterier för "under samma förhållanden som vilda djur"
- **Låt oss lösa detta!**

Tack!

